

Husdjur i bostadsområdet



EN INFORMATIONSBROSCHYR FRÅN HSB OM SÄLLSKAPSDJUR I BOSTADSOMRÅDEN.



Imånga bostadsområden och många av HSB:s bostadsrättsföreningar blir det allt vanligare att invånarna har hund, katt eller något annat husdjur. Djuren intar en plats i familjen, men de blir också en del av det kollektiva utrymmet i bostadsområdet. Med det ökade antalet sällskapsdjur följer också större fordringar på såväl djur som ägare. Det finns en mängd regler och förordningar som bör följas av husdjurägare.

I denna broschyr, som författats av Kim Erlandson på Aftonbladet, redovisas de viktigaste reglerna och den allmänna inställningen man bör ha till djur i bostadsområdet.

TILLÅTET HA SÄLLSKAPSDJUR

Ingen lag förbjuder hyresgäster och bostadsrättshavare att hålla nästan vilket husdjur som helst utom rena "ladugårdsdjur". Även om alla boende inte är förtjusta i djur måste dessa acceptera deras existens, om det inte kan påvisas att djuret innebär "sanitär olägenhet". Begreppet sanitär olägenhet omfattar alla yttre faktorer av någon betydenhet, som inte är blott av tillfällig natur och som kan inverka menligt i såväl fysiskt som psykiskt hänseende på en människas hälsotillstånd.

Varje år får miljö- och hälsoskyddskontoren hundratals klagomål från boende, som störs av sina grannars skällande hundar, jamande katter, skrikande papegojor, kringkilande vita möss eller ormar, som gör påhälsning via balkong eller lufttrummor.

Oftast kan djurägaren talas tillrätta – den kattälskande, som har ett 10-tal och fler katter

som inte förvaras eller vårdas på rätt sätt i lägenheten får minska ner antalet till en enda eller två katter. Omgivningen har också rätt att kräva att en hund som ihärdigt skäller på natten eller på annan tidpunkt av dygnet eller utomhus upphör att störa. Uppfödning eller försäljning av hundar eller mottagande av hundar till förvaring och utfodring får inte drivas yrkesmässigt eller eljest i större omfattning utan tillstånd av hälsovårdsnämnden.

Har man djur i sin vård kan man aldrig neka miljö- och hälsoskyddsnämndens utsedda inspektörer och vederbörande veterinär att göra inspektion. Vägrar man, kan handräckning meddelas.

Är djuren utsatta för djurplågeri, exempelvis inte har tillräckligt utrymme att röra sig på, inte får mat eller vatten eller lämnas övergivna dagar i sträck – och detta fortskrider trots tillsägelser – riskerar man att förlora sina djur.

Hundar

STORT ANSVAR ATT VARA HUNDÄGARE

Det finns lite över en halv miljon skattade hundar. Farhågorna om att det skulle finnas dubbelt så många skattade hundar i mitten av åttiotalet har slagit slint. Bidragande orsaker kan vara kommunernas häftiga höjningar av hundskatten. Många kommuner har också infört kopplingstvång och bajsupplöknings-tvång i tätort.

Det finns dock fortfarande på sina håll en olycklig tendens att skaffa hund som status-symbol. Att ge efter för barnens tjat om en hund är även många gånger alltför stor. Barns intressen skiftar snabbt – de vill kanhända efter en tid ha katt, möss etc istället. Hunden blir en börda. En klok hundspekulant håller "familjeråd"; man diskuterar för- och nackdelar. Framförallt måste man vara överens om att ta ansvar för den nya familjemedlemmen i minst tio-femton år framåt.

"HUNDVAKT ÖNSKAS"

Är man förvärvsarbetande och inte kan ordna tillsyn av hunden bör man avstå från hundköp. Har man i alla fall skaffat en hund, är det snudd på djurplågeri att låta den ligga ensam hela dagarna. I Lantbruksstyrelsens kungörelse om djurhållning som trädde i kraft 1 nov. 1982 står angående hunds skötsel: "En hund som hålls i lägenhet ska rastas regelbundet – minst var sjätte timme under dagtid. Den får inte lämnas utan tillsyn under längre tid än vad som är rimligt med hänsyn till dess ålder, fostran och hälsotillstånd. Det poängteras också att hunden inomhus endast får kortvarigt hållas kopplad eller förvaras i bur eller dylikt".

Det finns hundar som får stå bundna i badrum eller tambur för att inte förstöra hemmets inredning i sin ensamma förtvivlan. Sådana tilltag av hundägare måste stävjas. Normalt bör hund inte lämnas ensam under en hel arbetsdag. Om så sker, måste det vara uppenbart att hunden inte orsakar olägenhet. Skaffa en dagmatte/husse. Det finns pigga pensionärer, som gärna vill ha några timmars extraarbete. Sätt upp ett anslag i porten i huset eller kvartersbutiken om "Hundvakt önskas". En liten radannons i lokaltidningen kan även ge resultat. "Klara papper" mellan hundägaren och den tillfällige vårdaren bör



finnas. Bl a ett fullgott försäkringsskydd. Det kan bli dyrt att släppa ut en oförsäkrad hund.

FÖRSÄKRINGAR

Kolla att premien för hemförsäkringen är erlagd och hör för säkerhets skull efter om försäkringen omfattar hunden. En del bolag har husdjur undantagna från ersättningsskydd. Lagen om tillsyn över hundar, som kom till den 30 juni 1943 är sträng och särskilt den fjärde paragrafen har vållat många hundägare bekymmer. Den innebär att skador som vållats av en hund ska ersättas av dess ägare även om ägaren inte brustit i tillsyn. Men också den som tagit emot hunden till underhåll eller nyttjande kan bli ersättningsskyldig. Teckna också en liv- och sjukvårdsförsäkring. Den gäller även när någon annan än ägaren är hundens vårdare. Jordbrukets försäkringsbolag i Stockholm och Malmö samt Folksam har sådana försäkringar.

GRANNARNA SKA TRIVAS

Ett hastigt hundskall är inte mer störande än gäll barngråt. Men okynnesskällande måste stävjas. Har du en granne, vars hund skäller så

fort den blir ensam – kontakta ägaren och berätta hur hunden uppför sig. Ofta vet matte/husse inte om att hunden gnäller, ylar och skäller. Den är ofta tyst så länge ägarens steg hörs.

Ett ihållande hundskall kan också vara en larmsignal, en varning att något inte är som det borde vara. För en del år sedan irriterades hyresgäster i en bostadsfastighet i mellansverige. Först långt om länge uppdagades anledningen till det ihållande skällandet – hundens matte anträffades död i lägenheten. Mer hänsyn till hundens vaksamhet hade varit på sin plats.

SANITÄRA KRAV

Riskera inte grannsämja med att göra i ordning en liggplats åt hunden på den inbyggda balkongen. Hör hunden några ovanliga ljud nere på gårdsplanen eller gatan ger den otvivelaktigt skall. En skällande hund kan betraktas som störande för omgivningen, särskilt nattetid. Som hundägare får man inte nonchalera lagen om tillsyn över hundar, som kom till den 30 juni 1943. Lagen föreskriver i paragraf I att ägaren eller den som har hand om hund är skyldig att hålla hunden under sådan tillsyn att den förhindras att orsaka skada eller avsevärd olägenhet.

Balkongen får inte heller inredas som hundtoalett eller frisersalong för jycken. Vare sig man är hundägare eller inte, är det inte trevligt för dem som bor inunder att få hundkiss på sig eller hela tofsar med hundhår in genom fönster och ventiler. Det är förbjudet att skaka mattor och lakan från balkonger och inte är väl hundhår mer smakligt än litet damm? Dessutom kan det hända att det bor en allergisk person i lägenheten intill.

Som djurägare måste man vara noggrann med de sanitära kraven. Ta med litet hushållspapper och en plastpåse om en olycka skulle hända. Man ska omedelbart torka upp kiss-pölen i trappan eller hissen och likaså ta upp exkrementerna om hunden skulle bajsa på trottoar eller gångbana. Släng den väl ihopknutna plastpåsen i närmaste papperspelle.

Har man hunden kopplad, kan man raskt dra ner den i rännstenen när man ser att den är på väg att göra sina naturbehov. Det är inte trevligt med hundkiss på husväggarna, inte heller vill grannarna att hunden lyfter på benet mot deras bilar. Ammoniaken i urinen ger fula fläckar. Än värre när hunden förorenar i barnens sandlådor. Vid en undersökning av sand (1 kg) från 86 sandlådor i barnlekparker i Stockholm var ungefär var tredje sandlåda infekterad av spolmaskäggs – den vanligaste

inälvsparasiten hos hund och katt. Största boven är katten, som föredrar sandlådor som rastställen. Hundar däremot väljer helst buskage. Tarmparasiter hos hund är numera inte så vanligt förekommande. Rutinmässig avmaskning av såväl valpar som vuxna hundar – de senare ska avmaskas en gång om året livet ut – börjar ge resultat. Kom ihåg att ett djur med inälvsparasiter är mottagligt för infektioner. Är man motståndare till att stoppa i sin hund eller katt kemiska preparat kan man sända in en klick av djurets avföring till Statens veterinärmedicinska anstalt, parasitologiska avdelningen, 75007 Uppsala eller till ett regionalt veterinärlaboratorium för undersökning. Svaret kommer mot postförskott.

Ha alltid hunden kopplad då du går i trappor och hissar. Håll den i kort koppel intill dig.

Räkna inte med att alla människor är djurvänner. Det finns även hundrädda personer och sådana som är allergiska för hundar. Ta en ordentlig promenad med hunden – låt den nosa och utföra sina behov – och lämna den sedan hemma när du följer med barnen till lekparken. Där är hundar portförbjudna och dessutom måste det vara plågsamt för djuret att sitta i starkt solsken. Det finns risk för att den kan få solsting förresten.

Låt den också stanna hemma under shoppingronden. En bunden





hund utanför snabbköpet, konditoriet etc kan bli stulen, skrämmd eller krångla sig ur halsbandet. Under det senaste året har hundtjuvar helt enkelt skurit av läderhalsbandet och sprungit iväg med hunden.

En löpsk tik måste alltid hållas bunden men även hanhundägarna bör koppla sina hundar när de möter ägare med löptikar. Man kan inte begära att löptiken ska rastas på något undanskymt ställe. Var finns sådana förresten?

Om det bor en synskadad med ledarhund i ditt bostadsområde, så distrahera inte hunden när den är i arbete. Släpp heller inte din egen hund lös på samma rastplats som ledarhunden. Vänta tills den synskadade har kallat på sin hund.

OLYCKSFALL, SJUKDOMAR

Att motionera hunden i källargången väcker ont blod förutom att det är synd om hunden. Vid ev. bollhämtning slår den hakan och frambenen i cementgolvet. Har man inte tid att motionera hunden utomhus, ja, då ska man ge bort den till någon djurintresserad vän. Vänd dig i så fall till kenneln, där du har köpt hunden eller till en djurskyddsförening och be om hjälp att omplacera den. En annons i en dagstidning under rubriken "Hund bortskänkes" kan sluta dystert. Det finns personer som är återförsäljare av hundar, som svarar på sådana annonser. De talar om att hunden ska få ett bra hem på landet etc. Istället används hunden i avel eller säljs vidare.

Låt aldrig barnen åka upp och ner i en hiss med hunden. Kopplet kan fastna just som barnen tryckt på hiss-knappen. Hissen går och hunden stryps. Barnen ska också förbjudas att ta med hunden till lekparken och låta den åka rutschbana eller halka omkring



på skridskobanan. Varje år inträffar benbrott och svårålkta sträckningar när hunden leker på det hala underlaget.

Blir hunden sjuk, kontakta en veterinär. Namn, adress och telefonnummer finns i telefonkatalogens yrkesregister. Misstänker du att hunden är förgiftad ring Giftinformationscentralen på Karolinska sjukhuset i Stockholm, tel. 08-736 1000 eller 08-33 12 31. Vid akuta fall kan man även ringa 90 000 och begära Giftinformationscentralen.

ORDNINGSREGLER

det är förbjudet att släppa ut hunden utan tillsyn i stadsplanerat område. I Stockholm är det sedan den 1 januari 1970 koppeltvång.



Från kommunens sida har man gjort i ordning rastgårdar och hänvisat till rastområden.

Hunden får inte heller skada allmän plantering eller park och inte förorena på gångbana eller allmän plantering. Inte heller uppehålla sig på kyrkogård, park invid kyrka eller allmän försäljningsplats.

Enligt livsmedelsordningen får hundar, katter och andra djur inte medföras i livsmedelslokaler.

Paragraferna måste respekteras. Slarvar några hundägare i bostadsområdet blir samtliga boende lidande. En lös hund passar inte i städernas livliga trafik. Den kan t ex bli skrämmd. Det är ytterst sällan en hundägare hinner ikapp en rädd hund.



Kom ihåg att hundar inte alls får springa lösa under tiden 1 mars–20 augusti i marker där det finns villebråd. Syftet med hundförbudet är att viltet i markerna ska störas så lite som möjligt när det föds och växer upp. Efter den 20 augusti får jyckarna följa med okopplade (om ej kopplingstvång råder) men måste hållas under sträng kontroll.

Går du iland på kobbar och skär så håll hunden kopplad. Annars kan den orsaka tragedier bland sjöfåglar som häckar. Fåglarna skräms och vågar inte återvända till sina bon förrän du och hunden åkt iväg igen. Då kan äggen ha kallnat eller ungarna dött.

Som hundägare måste man förutom lagen om tillsyn över hundar ha den lokala ordningsstadgan i minnet. Varje kommun har sin egen variant men i stort sett är bestämmelserna lika för varje kommun.

RASTNING. LEK

Det kan ibland vara nödvändigt med rasthjälp, men låt inte grannarnas barn turas om att rasta hunden. I oförstånd kan de glömma den för roligare lekar eller orkar inte med hunden, då den tex får vittring på en löptik eller vilt. Både hund och barn kan råka ut för olyckor.

En hund som får rikligt med motion utomhus uppför sig riktigt väluppfostat inomhus. Skoja och lek med den, cykla, åk skidor och låt den träffa hundkompisar.

På en del platser i landet samlas hundägare och går gemensamt på promenad med hundarna i skog och mark. Efter den snitslade banan kan man sätta upp frågor om hundar och vid målet ha prisutdelning och korvgrillning om väderleken tillåter. Hundarna får leka tillsammans medan ägarna ventilerar olika spörsmål om hunden.

Framförallt nyttigt för den nyblivna hundägaren.



SKATT

Skatteplikt föreligger från den dagen hunden uppnått tre månaders ålder. Undantag från regeln är valpar som är födda efter juni månads utgång. Anmäl valpen till den kommunala uppborndsmyndigheten. Anmäl även om hunden dör.

Om du skulle råka köra över ett djur, smit inte från olycksplatsen. Skjutsa den skadade hunden till närmaste veterinär och anmäl olyckan till polisen.

Vi måste hjälpas åt att bli bra hundägare – det är vi skyldiga vår urgamla följeslagare Hunden.

DRESSYRKURSER

Klarar man inte själv uppfostringsproblemen, har man stor nytta av en dressyrkurs. Ta då kontakt med Brukshundsklubbens kansli, Nordmarksvägen 27, Box 349, 123 03 Farsta 3, tel. 08-94 00 30 och ta reda på adressen till närmaste lokalavdelning. Även Pudelklubben, Terrierklubben m fl anordnar kurser. Var och när kan Kennelklubben, Norrbyvägen 32, Box 11043, 161 11 Bromma, tel. 08-80 24 60 svara på.

Svenska Hundklubben, jämsides med Svenska Kennelklubben, håller också kurser.

Kontakta kanslierna

Norrbyvägen 57 D, 752 39
Uppsala, tel. 018-12 37 10
eller Kockvretsgatan 2 B,
724 60 Västerås,
tel. 021-14 00 20.



Katter

DET ÄR INNE ATT HA KATT

Hur fin stamtavla katten än har, är den fortfarande ett rovdjur som inte låter sig förslavas. Den håller på sin frihet och självständighet precis som den har gjort alltsedan den förekom hos egyptierna för cirka 4.500 år sedan. Idag finns det omkring en miljon katter i landet.

Föräldrar faller lätt för barnens tjat om en "liten gullig kattunge". Men man bör noggrant tänka över att en liten katt kan vara tids- och arbetskrävande, i synnerhet under uppväxttiden. På några timmar kan den ha vässat sönder den bästa fåtöljen eller den nytapetserade väggen med sina sylvassa klor, dragit ner gardinstången, vält blomkrukor, kissat i sängen och lämnat hår efter sig överallt.

Lever katten i en barnfamilj måste man lära barnen och deras lekkamrater att respektera kattens tecken att den vill vara ifred.

Nonchaleras detta drar den öronen bakåt – sista varningen innan den tar till klorna. Med påföljd att den angripne kan få infekterade sår.

En rätt behandlad katt är en älsklig varelse men det gäller att behandla katten på dess villkor. Om man förstår att uppskatta kattens särart blir den trogen livet ut, så där tio-femton år framåt.

Har du tagit hand om en kattunge under sommaren och inte kan ta den med när du flyttar till stan igen, måste du ordna ett nytt hem eller låta avliva den.

Den bestämmelsen gäller också om du flyttar från din permanenta bostad. Du får heller inte lämna den utan tillsyn under längre tid än ett dygn. 10.000-tals katter, som springer vind för våg och söker sin föda avlivs varje år genom miljö- och hälsoskyddskontorens försorg.

SANITÄRA KRAV

De flesta av våra katter är innejur. Sköter man den på rätt sätt märker inte ens närmaste granne att det finns katt i huset. Det behöver inte lukta pyton.

Katten är mycket renlig och vill framförallt ha snyggt i sin sanitetslåda. Använd gärna en låda av plast eller emalj som är ca 50x40 cm med minst 5 cm höga kanter. Byt innehållet i lådan varje dag och skölj ur den om du använder cellstoff eller rivet



tidningspapper. Bäst är att använda en luktfri kattsand som suger upp kattkisset. Några sandkorn utanför lådan får man räkna med.

Kattungen måste passas noga i början och lär sig snabbt att "gå i lådan". Innan den har fått inpräntat var lådan finns kan en olycka lätt hända och då måste man göra rent så fort som möjligt med tex ättika. Annars kan katten gå dit igen.

Om din katt får ströva ut och in i hemmet och bli fångar infekterade möss bör den avmaskas mot bandmask en gång i kvartalet. Har katten bandmask ser man små rörliga maskdelar som ser ut som små risgryn i träcken eller runt analöppningen. Avmaska den mot spolmask en gång om året eller sänd in ett träckprov till ett regionalt laboratorium för undersökning. Undantag är katter som alltid är inomhus och endast får en nypa luft på balkongen.

ORDNINGSREGLER

En katt, som inte får vara ute, bör få ett vässtrå och lära sig använda det. Det går nämligen inte att få katten att sluta vässa sina klor – handlingen är mer eller mindre instinktiv. Bär den till klösbrädan. Beväpna dig med massor av tålmod. I stället för att köpa en dyrbar klösbräda i närmaste kattbutik kan man själv klä över en plankbit tex med en stuvbit av en heltäckningsmatta. Plankan måste dock vara lika hög som katten är lång när den sträcker på sig.

Ska man inte ha katten i avel är det barm-



häftigast att kastrera hannen och sterilisera honan. Hannen skvätter var som helst, när han får lukt på en kattfröken. Urinet är fränt illaluktande och doften är svår att vädra bort. Många honor löper varje månad och är minsann inte lågmälda. Talet om att kastrerad katt blir fet är felaktigt; det är inte kastrationen utan ägarens dåliga matvanor som är orsaken till övergödningen. Katten bör vid ingreppet vara könsmogen och över det – vid tio månaders ålder anses bäst. Då föreligger ingen risk för att ingreppet åstadkommer hormonrubbing.

Om man ska få sin katt trivsamt ska man leka med den dagligen. Men krasa inte med fingrarna framför kattnos; jaga den inte heller. Trevliga leksaker är pingpongbollar och papperstussar upphängda i snören. Man kan också lära den apportera m m.

Tala med katten! Men lågmält och vänligt. Katter precis som hundar och andra djur reagerar för höga röster och oväsen. Det finns katter som tex reagerar för telefonsignaler och lär sig peta av telefonluren för att få stopp på "oljudet". Har man telefonjack och lämnar katten ensam, bör man dra ur jacket.

Har man balkong, är det bäst att sätta upp ett skyddsnet på räcket. Det händer titt som tätt att katter balanserar på räcket och ramlar ner.



OLYCKSFALL

Släpp aldrig ut katten utan tillsyn. Den löper stor risk att skadas eller dödas i trafiken. Ofta dör den inte direkt utan får livshotande skador som frakturer exempelvis på käkarna, blödningar m m och släpar sig till ett gömställe, där döds kampen kan pågå flera dagar. Katter, som får springa ute, får också ofta mag- och tarmkatarrar, luftvägsinfektioner, bitskador, hudinflammationer, inälvsparasiter, öronskabb och andra sjukdomar. Och det är faktiskt snudd på djurplågeri att låta katten gå ut nattetid tex i kalla vinterkvällar och inte ta in den förrän på morgonen. Det är åtskilliga katter som får exempelvis sina tunna ytteröron köldskadade i det svenska vinterklimatet.

Bäst är att lära den redan som unge att gå i sele. När katten är van vid selen, följer den gärna med på promenad. Man kan också ha ett halsband med bjällra på katten. Då hör småfåg-larna katten och



hinner sätta sig i säkerhet. Matte/husse kan då också se till att katten inte förorenar i barnens sandlådor eller krasar i planteringar. En lösläppt katt vill gärna göra det.

Beträffande god katthållning har Stockholms Kattklubb utsett ett antal kattombud. De har till uppgift att informera kattägare, bostadsföretag m m om god katthållning. Detta initiativ har andra kattklubbar tagit efter och utbildning sker nu på olika platser i landet. Är du intresserad att hjälpa till, ta då kontakt med närmaste kattklubb, som är ansluten till SVERAK.

Sveriges Kattklubbars Riksförbund, SVERAK, har cirka 30.000 raskatter registrerade och 29 anslutna klubbar i landet. Adressen är SVERAK, Moldegatan 6, 502 59 Borås.

Andra husdjur



POPPIS MED DVÄRGKANINER

Var noga med hygienen om du har *dvärgkaniner* inomhus. Någon annan ras kan det aldrig bli tal om. De större raserna urinerar kraftigt och lägenheten kommer att lukta stall. Ofta väljer kaninen själv ut en vrå, där den släpper sina exkrementer och kissar. Lägg ut en tidning och byt ofta.

Välj helst en dvärgkaninhona. Hannen skvätter mera och hans urin är mycket frän. Han har också starkare könsdrift och kan bli mycket vresig.

Kaniner är gnagare och kan, om de får springa fritt i lägenheten, sätta tänderna i dörrposter, trösklar, el-sladdar m m. Ha den i bur med tät botten, som kan spolås av med vatten helst varje dag. Buren bör vara 60×50 cm med 50 cm höga kanter. Allra helst en bur där den kan stå upprätt utan att slå huvudet i taket och så bred och lång att den kan röra sig ordentligt. En sådan bur finns inte i zoobutikerna utan den får man snickra själv. Täck botten med kutter-spån eller annat absorberande medel som byts varje dag. Där ska också finnas hö och obesprutade grenar av tall, en, sälg, asp, björk eller vide. Man kan också sätta in en sk gnagbräda i buren i stället för grenar. Det är viktigt att kaninen får slipa sina tänder och samtidigt ha en trevlig sysselsättning.

Om kaninen nödvändigtvis måste vistas på balkongen skall buren ha täta väggar och tak. I buren ställer man in en extra låda, som är ombonad med hö och kutter-spån.

Lek med den dagligen och ha den då under uppsikt. Den kan t ex lära sig komma på tillrop och äta ur handen. Kaninen faller två gånger om året. Borsta den med en halvstyv borste men håll inte till på balkongen. Däremot kan den få en nypa luft därute då och då men glöm inte bort den vintertid. En nedkylning klarar den inte.

Bedriv inte kaninavel i bostaden. Det kan lätt bli sanitär olägenhet förr eller senare. Vill man ha två kaniner t ex är det

bäst att köpa två honor. En kanin kan bli 7–8 år.

FÅGLAR

Har du *fåglar*, skaffa rymliga burar. Sätt in smala trädgrenar som sittpinnar i buren. De ojämna pinnarna är utmärkta för fåglarnas fotställning. Byt vatten ofta och blås bort de tomma skalén i fröskålen. Minst en gång i veckan ska buren göras ren. Där kan bildas mögel, en svampinfektion som gör att fåglarna får andningssvårigheter. En fågelbur ska alltid stå inne i rummet – ljust och dragfritt. Stäng fönstren och dra för persiennerna, när fåglarna flyger omkring i rummet. Ta bort giftiga krukväxter.

Har man *papegoja*, duscha den då och då i ljummet vatten. Placera sedan buren i närheten av en värmekälla, dock inte vid fönstret, utan helst vid en innervägg och täck helst för de tre sidor som inte är vända mot värmen. Aror och jakon t ex är vana att leva i en miljö med 80–90 procent luftfuktighet och mår inte bra i torra lägenheter. Dammpartiklar m m som finns i rummet gör att fåglarna blir täppta i näsborrarna. Har man skaffat en papegoja måste man också sysselsätta sig med den. Fjäderplockning – gojan börjar rycka bort sina fjädrar – kan bero på ensam- och sysslolöshet. En goja vaknar gärna i gryningen och behöver lugn och ro på kvällarna. Därför är det viktigt att buren täcks över.

En goja som får rätt kost och omskötsel blir 60–70 år och ännu äldre.



HAMSTER, MARSVIN OCH ÖKENRÄTTA

vimlar det av och kan vara trevliga för barn, som inte får ha hund eller katt. Glöm dock inte bort att marsvinet är allergiframkallande på personer med disposition för allergi.

Hamstern måste bo i en lockförsedd bur – minst 60×40 cm med 30 cm höga kanter eller i ett akvarium. Har man den i en trä- eller papplåda finns det risk för att den gnager sig ut och gömmer sig på de mest oväntade platser. I buren ska finnas en sovlåda. Till inredningen hör också en toalettlåda med sågspån, som måste bytas varje dag. För motions skull bör man sätta in små trappor och ett stort hjul som hamstern kan rotera i. I botten på buren läggs kutterspån, som också bör bytas varje dag. Glöm inte att knyta till soppåsen, innan den läggs ned i sopnedkastet.

Hamstern är enstöring – två vuxna hamstrar slåss på liv och död. En rätt skött hamster blir två år men det finns de som blivit tre år och mera.

Marsvinet bör bo i en plastlåda som är ca 60×80 cm med 25 cm höga kanter. Utmärkt är en kaninbur med plastgolv och avtagbar nätöverdel – för små kaniner – som finns att köpa för några hundralappar i zoohandeln. Den är lätt att hålla ren. I ena hörnet ska finnas en rymlig sovplats. Använd gärna hö som bottenmaterial. Det ska dock bytas varje dag. Marsvinet både äter och gömmer sig i det. Marsvin blir mycket tama och tillgivna. Tassar gärna omkring på golvet men se då upp med ljusa mattor. Urinen är frätande och sätter fula fläckar. Lägg alltid en handduk eller trasa under marsvinet när det ligger i knät. Är ganska "pratig" – piper, grymtar och skriker. Blir ofta sju – åtta år gammal.

Ökenrättan är ett piggt litet djur, något mindre än en hamster. Den kan bo i en hamsterbur eller i ett gammalt akvarium med gallerlock. På botten kan man ha torv, sågspån eller grov sand, som byts en gång i veckan. Både urin och exkrementer är luktfria. En tjock trädgren och ett motionshjul bör finnas för deras klätterlekar i buren. Gnager på mattor, tapeter och lister om de släpps lösa utan tillsyn. Bor man i en liten lägenhet kan man få störd nattro. Djuren



vill gärna krasa nattetid. Är dock vänliga och bits sällan, men är inget kramdjur som marsvinet, som trivs att ligga i famnen. Rätt skött är den vital uppåt tre–fyra år.

Smådjursklubben, adress Gemma Snellman, Postlåda 424, Östanvik, 790 70 Furudal, tel 0258-20095, arrangerar smådjursutställningar. Det gör också Svenska Marsvinsföreningen (SMF). Adress Elisabeth Nilsson, Granbacksvägen 9, 135 45 Tyresö, tel 08-742 36 86, och Svenska Hamsterföreningen, adress Eva Kingsepp, Torsbygatan 36 nb, 123 41 Farsta, tel 08-64 35 36. Samtliga föreningar hänvisar adresser till uppfödare.

DJUR SOM MAN INTE BÖR HA I LÄGENHET

Vill barnen ha möss, försök då att få dem intresserade av något annat djur i stället. Mössen förökar sig snabbt och det blir svårt att hålla luktfritt. För 15 år sedan satte Lantbruksstyrelsen stopp för införsel av växelvarma djur: ormar, sköldpaddor, krokodiler och ödlor på grund av att framförallt sköldpaddor, ofta visat sig bärare av salmonellainfektioner under lång tid eller hela livet. I dag uppföds dock tusentals ormar i svenska hem. För en nybörjare är den lättskötta strumpebandssnoken bäst. Den är aktiv på dagen och håller till godo med strömming och köttfärs. Övriga ormar kalasar på levande råttor och möss. Sveriges Herpetologiska riksförening, Box 230, 126 02 Hägersten kan hänvisa till uppfödare. För att få köpa en orm måste man själv vara medlem i föreningen. Är det fråga om en giftig orm måste man vara över 18 år och dessutom ha fem års erfarenhet av skötsel av ofarliga ormar. Se upp med giftormar som säljs per annons. Den kan vara insmugglad, och rätt serum kanske inte finns tillgängligt på närmaste sjukhus. En del miljö- och hälsoskyddsmyndigheter har infört tillståndsplikt för giftormar. Ta kontakt med miljö- och hälsoskyddskontoret på orten innan köpet.

Apor är på grund av risk för överförande av för människor farliga sjukdomar förbjudna att införas av privatpersoner. Smuggling av djur anses grovt och kan ge fängelsestraff.

Så till sist: Glöm inte att sysselsätta er med djuren. På biblioteken kan ni få råd om lämplig litteratur om hur ni ska sköta djuren.

NÅGRA VIKTIGA PUNKTER

- Glöm inte att betala hundskatt. Anmäl nyförvärvet till den kommunala uppbördsmyndigheten. Likaså om hunden dör.
- Kontrollera att du har betalt premien för hemförsäkringen. Lagen om tillsyn över hundar är sträng och har vållat många hundägare bekymmer.
- Ta en livförsäkring och sjukförsäkring på hunden och katten. Jordbrukets försäkringsbolag i Stockholm och Folksam har de flesta försäkringstagarna. Även en dyrbar papegoja bör försäkras.
- Nonchalera inte den lokala ordningsstadgan. Det kan bli dryga böter om man inte följer paragraferna. Det gäller såväl hundar som katter.
- Kom ihåg att hundar inte alls får springa lösa under tiden 1 mars–20 augusti i marker där det finns villebråd. Efter den 20 augusti får hundarna följa med okopplade men måste hållas under sträng kontroll.
- Låt inte katten springa ute på dagarna eller nätterna. De förorenar ofta i barnens sandlådor eller i trappuppgångar, där de söker skydd mot kyla och väta.
- Skaffa en dagmatte/husse om du yrkesarbetar. Förutom att det är mot hundens natur att vara ensam, kan den börja skälla, krasa och yla.
- Se till att hunden inte skäller vid tidig eller sen rastning. Ihållande hundskall är irriterande.
- Låt den inte förorena vid villainfarter eller portuppgångar, på parkeringsplatser, i garage etc.
- Ha alltid några plastpåsar i fickan om en olycka skulle hända. Ta också upp efter din hund på rastplatser för hundar. Det blir trevligare både för dig själv och hunden.
- Revaccinera hunden mot valpsjuka vart annat år.
- Katten bör skyddas mot kattpest genom vaccination. Veterinären utför även öronmärkning som kan vara ett skydd mot katttjuvar och en hjälp att återfå katten om den skulle komma bort.
- Kasta inte ut fröskal från balkongen när du gör rent i fågelburen. Inte heller överbliven hund eller kattmat. Det lockar råttor.

